

نهمین گردهم‌آیی «رویاریوی وسایل ارتباط جمعی شمال و جنوب»، از یازدهم تا پانزدهم فروردین ۱۳۷۲ (۳۱ مارس تا چهارم آوریل ۱۹۹۳) زیر نظر سازمان ملل در ژنو برگزار شد.

«آزادی ارتباطات»، «حقوق و مسؤولیتهای خبرنگار» و «استقلال سازمانهای خبری» از جمله موضوعات بحث‌انگیز و مورد اختلاف سازمانهای خبری شمال و جنوب در این کنفرانس بود. آقایان محمدمهدی عبدخدایی و محمدمحسن سازگارا اعضای هیأت مدیره تعاونی مطبوعات و صاحب این گزارش، علی‌اکبر قاضی‌زاده خادم آن تعاونی، از سوی تنها نهاد غیردولتی وسایل ارتباط جمعی، به دعوت و با اطلاع قبلی در این گردهمایی حاضر شدیم.

کنفرانس دو بخش داشت: اول نشستهای سخنرانی و گفت و شنید و دوم نمایش فیلم. سخنرانیها تماماً بر محور وسایل ارتباط جمعی و طرح کردنیهای آن در عرصه‌های فرهنگ، تکنولوژی، دولتها، وظایف و مسؤولیتهای قوانین و... مطرح می‌شد. با این یادآوری دائم که شمال صنعتی دارد جریان تبادل اطلاعات را همه‌گیر می‌کند (دهکده جهانی مارشال مک لوهان) و حالا باید جنوب چه قدر سهم داشته‌باشد، چه طور همکاری کند و در مقابل به شمال چه چیزی بدهد.

کشورهای شمال از «جریان آزاد اطلاعات» حمایت می‌کردند و معتقد بودند نظام بازار بر عرصه اطلاعات نیز باید حاکم باشد و هر گونه محدودیت در این زمینه را با هیچ توجیهی نمی‌پذیرفتند.

از سوی دیگر کشورهای جنوب آزادی تبادل اطلاعات را در چارچوب فرهنگ هر کشور مورد ملاحظه قرار داده و با تکیه بر تسلط کشورهای شمال بر وسایل ارتباط جمعی معتقد بودند جریان اطلاعات از شمال به جنوب یکسویه و نابرابر است.

کشورهای جنوب تأکید داشتند که آزادی تبادل اخبار در شرایط نابرابر به وابستگی کشورهای جنوب و محور فرهنگ ملی و بومی آنها می‌انجامد.

در میزگرد عصر روز سیزدهم فروردین ماه

ارتباطات و تشکیلات جهانی جدید

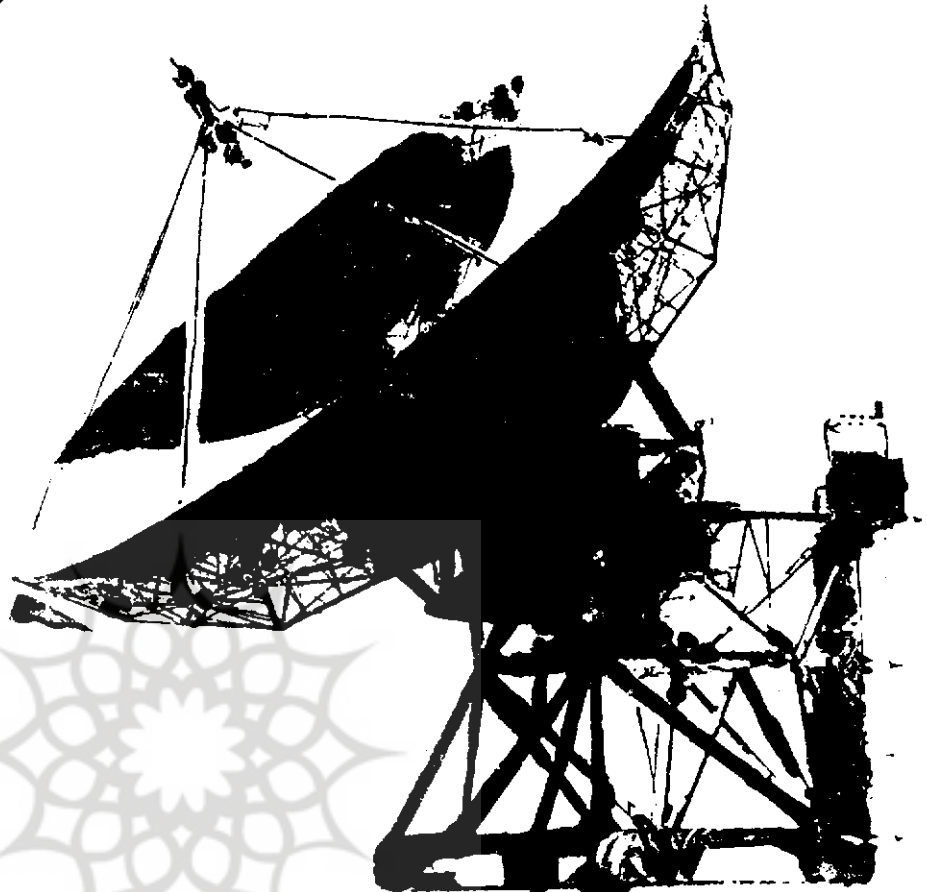
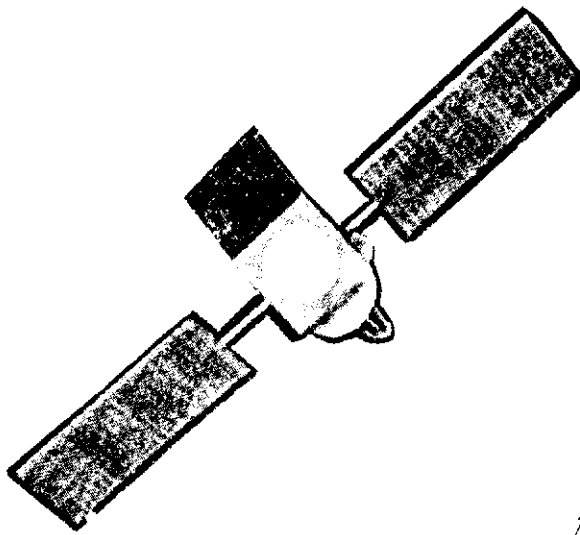
علی‌اکبر قاضی‌زاده

گزارش کنفرانس

«برخورد وسایل ارتباط جمعی شمال و جنوب»

۳۱ مارس تا ۴ آوریل ۱۹۹۳ ژنو

زندگی خود را حفظ کنند. زندگی پرمال، فقیرانه و در محیطی دودآلود. اما گونه‌گونی فرهنگ مانع همکاری جمعی نمی‌شود.

جوجه‌های خیابان گوته‌دوز، ماجرای عده‌ای نوجوان عرب و افریقایی است در حاشیه فقیرنشین پاریس. سوداگران فوتبال اروپا دریافته‌اند که در میان سیاهان افریقایی و اعراب شمال آن قاره می‌توان استعداد‌های بزرگ یافت. مربی در تدارک تمرین تیم فوتبال متشکل از مردم گابن، مالی، سنگال، کامرون، مراکش، الجزایر و تونس است. بچه‌هایی که فقط در زمین تمرین، کسی به شمار می‌آیند. درون خانه‌ها، کشورهایی به ابعاد یک آپارتمان محقر، فرهنگ خانگی را تداعی می‌کند و بیرون شهرداری، بافت قدیم و کهنه محل را در خود بازسازی و ویرانی می‌شناسد... و دوربین در پاریس فیلم می‌گیرد.

فیلم جالب دیگر، مصاحبه‌ای بود آمیخته با یادها و مستندهایی از چهل سال گویندگی ایگور کریلف، گوینده اخبار تلویزیون مسکو. از او درباره خاطراتی از چهل سال حوادث شوروی می‌پرسند. او تنها از آن حوادث، خاطرات درون استودیو و همکاران را به یاد می‌آورد و اینکه: «من فقط به لنز دوربین خیره می‌ماندم. اما گویا چشم در چشم میلیون‌ها بیننده داشتم.» در آخر فیلم چندین صحنه از لحظه شروع اخبار تلویزیون مسکو که با سلام کریلف همراه است به نمایش درمی‌آید. در اوایل کار کریلف می‌گفت: «سلام رفقای انقلابی» و در

دبیرکل کمیسیون بین‌المللی قضات، انتقادات شدیدی به شمال وارد کرد. او گفت که در تعریف جدید بربریت، حق است چنین بگوییم: «بربر کسی است که با دستی مردم را تسلیح می‌کند و با دست دیگر برگرده همو آن قدر فشار وارد می‌سازد تا به زانو درآید.» نیز فیلمهایی در زمینه برخورد فرهنگها به نمایش درآمد. در زندگی پای دودکش کوره‌ها، که مستندی هنرمندانه بود، دوربین درون خانواده‌های مردم روستایی در شمال «لورن» را می‌کاود. مردمی از فرهنگهای مختلف، ترک و عرب و افریقایی و آلمانی و فرانسوی و اسلاو. مجموعه‌ای از فرهنگها در روستایی کارگری. دولت قصد دارد تنها کارخانه روستا را که همگی مردم وابسته آن هستند، خراب کند. همه یکدل می‌شوند تا

مسئولان سازمان ملل و دیگر سازمان‌های جهانی، در مقابل جمع کثیری از حاضران اروپایی، آسیایی، افریقایی، امریکای لاتینی و امریکای شمالی حضور یافته و به بحث و پرسش پرداختند. این میزگرد با عنوان «تمدن در برابر بربریت: انسان دوستی یا تحقیر» برگزار شد. در آن صدرالدین آقاخان از سازمان ملل، ژان دکورتن از صلیب سرخ جهانی، آداما دینگ دبیرکل کمیسیون بین‌المللی قضات، تاده‌تور مازوویسکی نماینده ویژه سازمان ملل در یوگسلاوی، توماس مک‌کارتی از کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل، کمال ماجوران نماینده صلیب سرخ جهانی در کشورهای آسیایی و افریقایی، شرکت داشتند. در مقوله «بربریت یا تحقیر؟» آداما دینگ

آخرین فیلم، جمله آغاز، این طور تغییر کرده است: «مردم مسکو، سلام».

اعضای گروه با حاضران در کنفرانس، مسؤولان مؤسسات برگزارکننده و مسؤولان مؤسسات تابع سازمان ملل گفت‌وگو کردند. دو مقاله، یکی درباره «تعاونی مطبوعات کشور» و دیگری زیر عنوان «نگاهی به مطبوعات ایران» به زبان انگلیسی به علاقه‌مندان ارائه شد. که شگفتی بسیاری از شرکت‌کنندگان و سازمانهای خبری جهان را برانگیخت. «آداما دینگ» دبیرکل کمیسیون بین‌المللی قضات، «توماس مک‌کارتی» مسؤول بخش حقوق بشر سازمان ملل، «تینا بوآلا» از اداره وسایل

این تذکر که موفقیت نهایی در گرو حضور دائم، مستمر و برنامه‌ریزی شده خواهد بود.

دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل (ژنو) در جریان کلی کار قرار گرفت و به سبب همکاریها و همراهیهای آن دفتر گروه، کمترین هزینه ممکن را در این سفر متحمل شد، که جای سپاس فراوان دارد.

در زمینه وسایل ارتباط جمعی، در جهان، بویژه وقتی سخن از خط‌کشی میان کشورهای صنعتی (شمال) و کشورهای دارای مواد اولیه (جنوب) می‌شود، اتفاقی در حال روی دادن است.

سازمان ملل به نام «اداره خدمات سازمانهای غیردولتی»، نشستها و سمینارهایی برای تبادل نظر در شکل‌دهی آن بیانیه در جریان است و حاضران و صاحبان را به جای دولتها، نمایندگان سازمانهای غیردولتی هستند. در عرصه وسایل ارتباط جمعی، این سازمانها کم نیستند و دائم دارند به ثبت می‌رسند. امریکاییان که در تشکیل این سازمانها پیشقدم هستند، اروپاییان هم. کشورهای تازه تشکیل شده اروپای شرقی برای عقب نماندن عجله به خرج می‌دهند. هند و پاکستان هم از این نظر عقب نمی‌مانند. بقیه از جمله کشورهای افریقای سیاه و امریکای لاتین هم نسبتاً فعال هستند. از میان اعراب و آسیای زرد کمتر به نامی در میان «غیردولتیها» برمی‌خوریم.

در ایران چند سازمان مطبوعاتی غیردولتی داریم که بتوانند در این مجامع حضور یابند، از منافع ملی و فرهنگی دفاع کند و صاحب رأی باشد؟

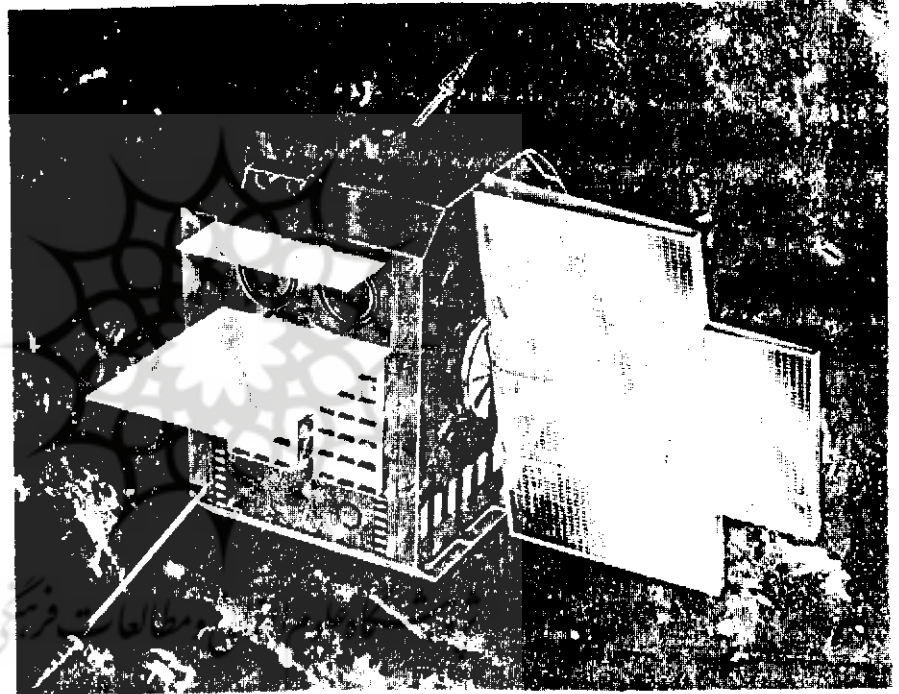
قرن بیست و یکم، قرن آن دهکده جهانی است که ظاهراً خانی و اربابی جز امریکا ندارد، چاره چیست؟

تشکیل سازمانهای خبری غیردولتی (N.G.O) در چارچوب ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر مبنی بر «آزادی بیان و قلم» صورت گرفته و به جهت اهمیت نقش این تشکل در جهت‌دهی به مباحث حقوق بشر کشورهای جهان سوم تلاش زیادی جهت حضور در آن به عمل می‌آورند.

حقوق بشر و بیانیه جهانی آن دستاویز و بهانه خوبی است برای محاصره اقتصادی، قطع رابطه و کمک و حملات به کشورهای جنوب که در این مورد ما هم استثناء نیستیم. حالا اگر سازمان دیگری در عرصه حقوق بشر مطبوعاتی، بی حضور و تأثیر ما ایجاد شود، چه باید کرد؟

این هم ماده نوزدهم بیانیه حقوق بشر، که دارد بر اساس مضمون آن، سازمان جدید دیگری به ظهور می‌رسد:

هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و اخبار و المکار و در اخذ و انتشار آن، به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی، آزاد باشد.

ماده نوزدهم بیانیه حقوق بشر، ناظر بر حقوق تبادل اطلاعات، دارد به عنوان سازمانی جدید (همپراز و با قدرت اجرایی بیشتر کمیسیون حقوق بشر) پایه‌ریزی می‌شود.

در نظم جدید جهانی، اقتصاد محور عمده است و صدالبته اقتصاد متکی به اطلاع و تبادل آن. ماهواره‌ها در کار جهانی شدن هستند و سازمانی باید مسؤول تسهیل و ترویج اطلاعات و تبلیغاتی باشد که به سبب تسلط فنی، از شمال به سوی جنوب، روان است.

از یکی دو سال پیش زیر نظر اداره‌ای در

ارتباط جمعی سازمان ملل، «آدریان کروز» از انستیتوی توسعه اجتماعی سازمان ملل، «روبرتو ساویو» مدیرعامل بنگاه اینتر پرس ایتالیا، «اریک سوتاس» از مدیران ارشد سازمانهای اجتماعی ملل متحد، چند تن از مسؤولان ارشد سازمانهای مطبوعاتی و وسایل ارتباط جمعی سازمان ملل، از جمله کسانی بودند که گروه با آنان ملاقات کرد و به بحث و گفت‌وگو نشست که به بسیاری از پیشنهادورهای منفی پایان داد.

روی هم، به عنوان نخستین حضور و با در نظر گرفتن ملاقاتها و نشستها، گروه این شرکت را بسیار موفقیت‌آمیز ارزیابی کرد. با